

ÁSÓ, KAPA, NAGYHARANG!

Készítette: Győri Barbara, Jakab Flóra

Felkészítő tanár: Mgr. Nagy Edit

Iskola: Csicsói Gáspár Sámuel Alapiskola és Óvoda

MARGIT ÉS MILÁN

- Dédmamám szerelmi története 1947-ben kezdődött Csehországban. Dédmama, Margit részéről szerelem volt ez első látásra. Az egyik nap kapával a hátán éppen hazafelé tartott a földekről, összefutott egy fiatalemberrel. Margit a férfi arcát fürkészve különösnek találta őt, hiszen ahogy a napsugár rávilágított a fiatalember arcára, Margit úgy látta, mintha „4” szemöldöke volna ennek a kedves fiúnak.
- Dédmama nem bírta kivenni a fejéből a kedves fiatalember képét. A sors úgy hozta, hogy a két fiatal útjai ismét keresztezték egymást. Kiderült, hogy a titokzatos fiatalember bátyja, Jani és családja dédmamáék szomszédságában laktak. A két család jó viszonyt ápolt egymással. Egy napon Jani bácsi bemutatta Margitnak öccsét, Milánt, akiről kiderült, hogy nem más, mint a titokzatos fiatalember.
- Dédi mama ma is úgy emlékszik erre a találkozásra, mintha csak nemrég történt volna. Így mesélt nekem erről: *„Milán csinos volt, kockás ing, fekete haj, megborotvált arc. Azonnal felismertem a „4 szemöldökű” fiatalembert....s nagyot dobbant a szívem.”*
- Milán hazaköltözött Janihoz, így Milán és Margit szomszédok lettek. A szerelmes Margit kapott egy levelet Milántól, amiben az állt, hogy szeretné őt jobban megismerni. Később kiderült, hogy ezt a levelet egy magyar lány írta, mert Milan szlovák anyanyelvű volt, s nemigen tudott magyarul írni.
- Milán tehát Margit szomszédja lett. A közös udvarra néző ablakokból kommunikáltak egymással a fiatalok. Első randijuk meglehetősen zajosra sikeredett. Jól érezték magukat a fiatalok egészen addig, amíg Margitot fel nem kérte egy fiatal férfi táncolni. Milán ezt látva nagyon dühbe gurult, féltékeny lett, odament a férfihez, s akkorát behúzott az idegennek, hogy az leesett a dobogóról, ahol táncolt Margittal.

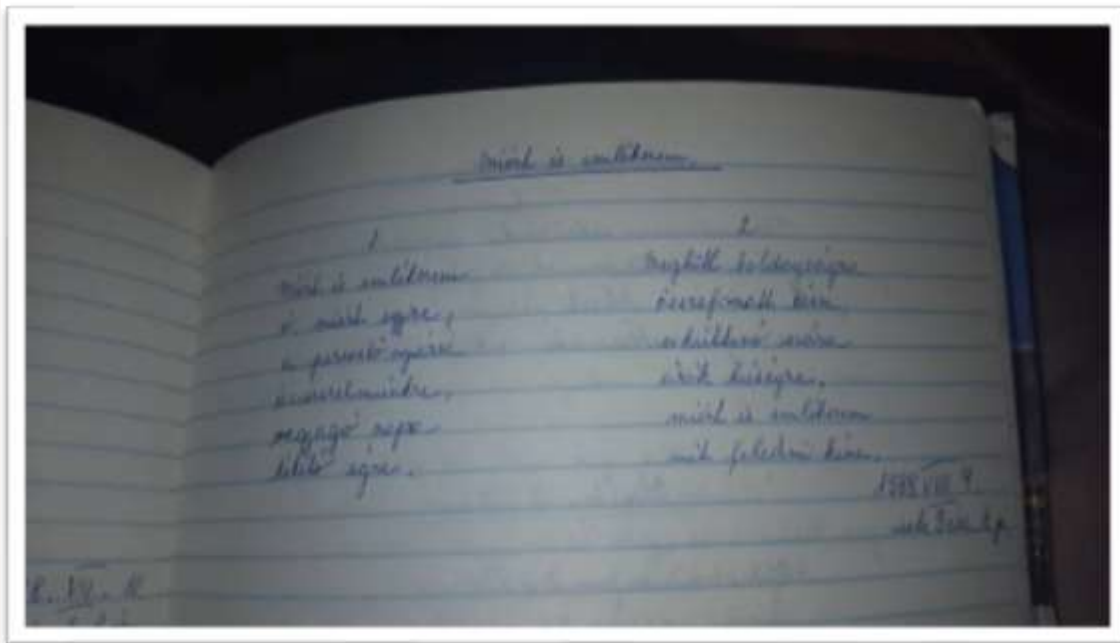
DÉDSZÜLEIM, ITT MÁR EGYÜTT...

- A sok randevú, a szerelmeslevelek után Milán először Margit édesapjától kért engedélyt a házasságra, majd Margitot is megkérdezte. A házasság körül szervezési nehézségek voltak, Milán ugyanis szlovák állampolgár volt. Azokban az időkben két különböző állampolgárságú nehezen tudott esküdni. Sok papírozás és engedélykérés után sikerült megrendezni az esküvőt. A házasságra 1948. augusztus 21-én került sor. Templomban esküdtek Csehországban. Magyar pap celebrálta az esküvőt. A templomból kifelé menet az ifjú pár útjába spárgát raktak, hogy ne tudnak kijönni a templomból. A férjnek kis pénz kellett adnia a spárgát tartó két fiatalembernek, hogy kiengedje őket.
- A dédmama ruhája, fátyolja, cipője kölcsönben volt. A csokor pedig egy gyönyörű rózsacsokor aszparágusszal és szegfűvel díszítve.
- A lakodalomban csak a szűk család vett részt. Kb. 25-en lehettek. Az esküvő után 3 hónappal dédmamám terhes lett első gyermekével, akit szintén Margitnak kereszteltek meg. Dédszüleimnek 3 lánygyermeké született. Házasságuk 62 évig tartott jóban, rosszban.

DÉDMAMA MINT KÖLTŐ

Miért is emlékszem?

*„ Miért is emlékszem
Ó, miért egyre,
A perzselő nyárra
És szerelmünkre.
Ragyogó napra,
Kékelő égre. „*

(1988)

FÉL LAJOSNÉ KOLOCSICS ERZSÉBET EMLÉKEI

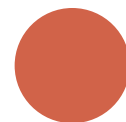

a Felső utca, ahol a fiatalok sétálgattak

a református templom

Erzsi néni

- Falunk legidősebb lakója, Erzsi néni így emlékszik vissza a fiatalkori időkre. A háború utáni időkben kevés olyan hely volt Csicsón, ahol a fiatalok ismerkedni tudtak. Az egyik ilyen hely volt a Keserű mozi, ahova a fiatalabbak nézők váltottak jegyet, az idősebbek pedig az esti filmre mentek. A sötét moziteremben a fiatal párok kihasználva az alkalmat, egy – egy lopott csókot is kaphattak kedvesüktől. A filmvetítés után a szerelmesek sétálgattak a Felső utcában, majd betértek a felső utcai kocsmába, ahol sört vagy krakedlit ittak (krakedli – sárga vagy piros szénsavas üdítő).
- A vasárnapi istentiszteleten illetve a misén is lehetett ismerkedni. Bár az édesanyák ilyenkor árgus szemekkel figyelték csemetéiket. Mindenki a legjobb partit szerette volna megkaparintani gyermekének. A jómódúak nem szerették volna, ha gyermekük szegény családból származó társat választ magának.
- A felekezeti hovatartozás sem volt mellékes. A katolikus fiú katolikus lányt vette el. A reformátusok is e szerint házasodtak. Szerelmi házasság a háború előtt és utáni is nem igen volt.
- Erzsi néni nem hallgatott szüleinek, s a szívére hallgatva választott társat magának. 1950. december 16-án keltek egybe a református templomban. 45 évig éltek egymás mellett jóban – rosszban. 4 gyermekük született.
- Erzsi néni menyasszonyi ruháját Pozsonyban az édesapja húga varrta: szép hosszú fehér ruhája volt fátyollal. A csokra is szép volt, de hogy milyen virágokból készült, már nem emlékszik.

FÉL KÁROLYNÉ BALÁZS VILMA NÉNI EMLÉKEI

Balázs Vilma menyasszonyként

Balázs Vilma menyasszony, Balázs Kálmán vőfély mellett, Fél Károly vőlegény Balázs Zsuzsika első koszorúslánnyal

- Az 1950-es évek végén még mindenkinek volt otthon tehene. A Fél és Balázs családnak is volt, ezért két borjút tudtak levágni a lakodalmi vacsorára. Még 15 tyúkot is levágtak. Ezeket már két nappal a lakodalom előtt elkezdték pucolni. 85 vendégnek kellett vacsorát főzni, fele-fele arányban voltak a Fél és Balázs család meghívott vendégei.
- Rántott borjúszelet, tyúk, tarhonya, rizsa, krumplipüré, meggyszósz, paradicsomszósz volt a menü. 12 tortát is sütöttek, süteményeket, no és nem hiányozhatott a kulcsos kalács sem. A tálalásra a tányérokat és evőeszközöket Már kora reggel nekiálltak a sütésnek, főzésnek, hogy időben elkészüljenek. Akkoriban még nem volt hűtőszekrény. A húsokat és a süteményeket a Vilma néni szülői háza melletti szomszéd ház pincéjébe rakták le.
- Vilma néni otthon készülődött a hátsó szobában az ajtó mögött. Nagy Lídia, Nagy Géza nővére (ők Vilma néni unokatestvérei) volt a segítségére a menyasszonyruhába való öltöztetésnél. Először a vőfény, aki az öccse, Balázs Kálmán volt, elment Vilma néniékhez és kikérte a menyasszonyt. Majd együtt mentek Fél Károlyék házához. Ott már várták őket a vendégek, ők addig uzsonnáztak. A koszorúslány Vilma néni kishúga, Zsuzsa volt. Mikor már együtt volt a vendégsereg, elindultak HNB-re. Ott Klánik Pál eskettető várta őket. Rövid beszéd után aláírták a jegyzőkönyvet és elindultak a református templomba. Ott Mikes tiszteletes úr várta őket. Vilma nénit nagybátyja, Nagy Károly násznagy kísérte be az Úr asztalához. Nem volt hosszú a szertartás, kimondták az igent, megcsókolták egymást és aláírták a jegyzőkönyvet. Árokháton indultak vissza Fél Károlyék házába, ott aztán megkezdődött a dínomdánom.

Fél Károly és Balázs Vilma
esküvői menete - 1959

Zsuzsika, a koszorúslány

A CSICSÓI ZENEKAR A 60-AS ÉVEKBEN

Csicsói zenekar-banda, 1959, Koller László – bőgős, Koller Jenő – cimbalmos,
Nagy Benő – hegedűs, Rovács Ignác – hegedűs

RÉSZLET A NÓTÁBÓL

- ❖ *„Viszik már a menyasszonynak az ágyát. Eltörték a nyoszolya négy lábát. Addig asszony nem fekszel az ágyba, míg meg nem lesz a nyoszolya négy lába. Megvan már a nyoszolya négy lába. Gyere asszony, feküdj be az ágyba. Rakd a lábad V betű formába! Hadd ropogjon a nyoszolya négy lába!”*

A VŐFÉLY FELADATAI

Vőfélyi kellékek: bokrétás kalap, szalagokkal díszített vőfélybot

Kikérik a menyasszonyt: a vőfély és a násznagyok.

- A vőfély feladatai.
- Régi szokás vőfélyt hívni a lakodalomba. Régebben a család barátja vagy rokona vállalta ezt a megtisztelő szerepet. Sőt nem volt ritka még egy-két évtizeddel ezelőtt sem, hogy a lakodalomba nem egy, hanem több vőfélyt is meghívtak. Ma már feledésbe merült az, hogy barátot kérjenek fel erre a szerepre. A vőfély a "menyasszonyos" háznál először kikéri a menyasszonyt a szülőktől a leendő férje számára. Eztán elbúcsúztatja a családtagoktól (apa, anya, testvér, nagyszülő, násznagy). Mindezt régi rigmusokkal. A lakodalomban a különböző fogások előtt kis versikével szórakoztatja a már éhes násznépet. Ezen kívül tréfás játékokat csinál, illetve csináltat a vendégekkel és az ifjú párral. Általában éjfélkor a gyertyafénykeringő és a menyasszonytánc következik. Ekkor az ifjú pár megkapja az ajándékait a násznéptől, amit szintén a vőfély vezényel le.

KIS FALUNK EGYKORI VŐFÉLYE

Ifj. Szabó János („Pék Jancsi“), a vőfély
Ifjú Szabó János („pék Jancsi“) péknek tanult, egy ideig dolgozott a csicsói pékségben. Innen kapta ragadványnevét. A citerazenekarban apja mellett, gyermekként köcsögdudán játszott. Fiatal korában vőfélyeskedett, vagy ahogy itt mondják, vőfény volt sok lakodalomban. Számos verset gyűjtött ebből a korból.

Mélyen tisztelt vendégsereg, egypár szóra kérem. Egymáshoz tiszta, hű szeretettel áldd meg a menyasszonyt és párját, kik az indulást már alig várják. Mielőtt indulnánk az esküvői útra, szenteljünk néhány szót a búcsúzóra. Immár a búcsúnak most léssen kezdése, legyünk csendességben, amíg léssen vége. Drága jó Istenem, mikor hozzátok beszélek, szívemen akkor nagy fájdalmat érzek. Hisz nektek köszönhetem, hogy e földön élek, fölneveltetek, hálát adok néktek. Isten rendelése, hogy tőletek elváljak, választott férjemmel külön úton járjak. Csak azért az egyért könyörgök tenéktek, tartsátok meg irántam a szeretetet. Drága jó szüleim, Isten veletek!

Jancsi bácsi versgyűjteményéből még

*A múlt éjjel de
szépet álmodtam.
Kis Mariskát
csipkés bugyogóba
láttam. Megfogtam
a csipkés
bugyogóját, éjfél
után meg a
bennevalóját. Kis
Mariska mossa
bugyogóját, bal
lábával ringatja a
pólyát: aludj, aludj
szerelem virága,
hisz
tévedésből/gyárhibá
ból/lyukas kondon
által (ki mit választ)
jöttél a világra.*

*Mikor Noé apánk Isten
parancsára ment fel a
bárkára, minden
madárból vitt fel
magával, de azt az
egyet nem felejtette,
hogy a szőlőtőkét ki
nem felejtette. Hisz
néki köszönhetjük,
hogy isszuk e jó nedűt,
amitől az erőnket
nyerjük. Nosza hát
uraim, töltsünk a
pohárba, igyunk
egészséget az ifjú
párra!*

A KELENGYE (STAFÍRUNG)

- ❖ paplanok
- ❖ párnák,
- ❖ ágyneműk,
- ❖ törülközők,
- ❖ konyharuhák,
- ❖ abroszok
- ❖ alsóneműk
- ❖ főzőedények
- ❖ poharak,
- ❖ evőeszközök

**1961-ben kapott nászajándék:
levesestál**

- A stafírunng.
- „*Kelengyéje (stafírunngja) minden leánynak volt. Még a szegényebbjének is. Ezt már születésük után kezdték gyűjteni a gondos anyák. Még nekem is volt, noha sejtettük, hogy soha nem megyek férjhez. Mikor beköltöztem a lakásomba, hálás szívvel gondoltam édesanyámra. Voltak paplanjaim, párnáim, ágyneműim, törülközőim, konyharuháim, abroszaim, sőt, alsóneműim, mert azok is részei a stafírungnak, voltak főzőedényeim, ebédszervizem, poharaim, evőeszközeim. Fel sem tudom sorolni, mi mindent gyűjtött nekem össze édesanyám a hosszú évek során. Persze voltak szegényebb és gazdagabb kelengyék. Ahogy nászajándékok is, de mindegyik az ifjú pár háztartását gazdagította. Emlékszem nagynéném több mint 30 éves mázas, virágokkal díszített vizeskannájára. Unokanővérétől, Kustyánné Kollár Etel nénitől kapta nászajándékuul 1941-ben. Nagy becsben tartotta.*” - meséli Ami néni

A TÁTOGATÓK- LESELKEDŐK - GAZSIK

A fotó még az 1980-as évek közepén készült: Balról: Ádám Adrianna (Androvicsné), Décsi László, Fél Erika (Esztergályosné), Benkóczy Judit (Kolocsicsné), Décsi Zsolt, Tolvaj Tibor, Nagy Benő, Kolocsics Károly, Benkóczy Imre

A tátoгатók – leselkedők – gázsik.

A lakodalmas házak előtt leselkedő embereket nevezték tátoгатóknak vagy leselkedőknek, napjainkban gázsiknak. A gázsik, ha bőven kapott enni-inni, akkor elégedetten azt mondta, hogy „Ez bizony jó lakodalom volt!”. Tehát a faluban hírül ment, hogy a násznép jószívű volt és adakozó.

A LAKODALMI HÉT MENETE

- ❖ **Hétfő** – levestészta elkészítése
- ❖ **Kedd** – szárazsütemények előállítása
- ❖ **Szerda** – krémes sütemények és torták lapjai
- ❖ **Csütörtök** – a torták és lapok krémezése
- ❖ **Péntek** – disznóölés, tyúkpucolás
- ❖ **Szombat** – hurcolkodás a lakodalmas házhoz, katlanokban húslevesfőzés

A kép illusztráció

AKIK SZORGOSKODTAK A LAKODALMI HÉTEN

A képen balról: Benkóczy Imréné Magyarics Julianna, Fél Lajosné Kolocsics Erzsébet, Györi Pálné Bődők Jusztiina, Kolocsics Mihály

ÉTEL – ITAL MINDEN MENNYISÉGBEN

❖ **Uzsonna** – az esküvő hivatalos része előtt – májas, véres hurka, sült oldalas, pecsenye
„*bótbeli*” – a meghívott vendég vitt egy tyúkot, tojást, lisztet, vaját, porcukrot – ezekből kezdték készíteni a süteményeket

❖ **Vacsora**

A húslevesből kiszedték a tyúkot: tyúkok melle, combja sütve rizzsel vagy főtt krumplival.

Kirántott hús majonézes krumplival

Disznótoros káposzta – éjfél után

(Később már megjelent a káposzta erdélyi változata: a székelykáposzta knédllivel, de szolgáltak fel szaftos, gombás húst krumplis fánkkal is.)

A kép illusztráció

- A faluban sok olyan asszony volt, aki nagyon finoman tudott főzni és sütni, és mindezt sok főre is meg tudta csinálni. Mert ugye nem mindegy, hogy valaki csak egy családnak főz, vagy több mint száz vendégnek. *Mészáros Pálné Bődők Sarolta, Szalai Miklósné Bölcskey Eszter, Győri Pálné Bődők Jusztina, Bődők Károlyné Koczás Irén, Vida Sándorné Beke Eszter* voltak a főszakácsok. *Vida Lajosné Barthalos Jolán és Vida Sándorné Beke Eszter* különleges, pirított cukorból készült tortákat is készített. Az ő segítségükre voltak még ügyes asszonyok a rokonságból, szomszédságból és a menyasszony barátnői. A legközelebbi ismerősök pedig vállalták a mosogatást, a csibe- és tyúkpucolást, a levestészta és a tarhonya elkészítését.

ESKÜVŐI TORTA A 80-AS ÉVEKBŐL

Vida Eszti néni készíti a tortára a menyasszonyt

A lakodalmas nép kiszolgálói

A fotón Dudás János és Tóthné Magyarics Gabriella látható ahogy felszolgálják a levest. A fénykép 1980. március 22-én János nővérének Dudás Zsuzsannának az esküvőjén készült.

Nagyné Ádám Éva, Szoboszlai Vince bácsi és felesége Ádám Zsuzsanna hozza a finom ételeket.

Házassági levél 1890-ből

Házasság-levél.

Atollított ezennel hivatalosan bizonyítom, miszerint a
 római kath. plébánia házasságok anyakönyve
 V. kötet 97. lapján az 1890. évi 2207. sz. bejegyzés az 1890. évi 2207. sz. napjáról a következők foglaltak:

Évesítés Házasság száma	8.			
Évesítés év, hó, nap Házasság dátuma	1890. apr. 8.			
A házasság felelőse — felelős a házasság — felelős a házasság	Évesítés a házasság száma	Dobránszky Anna	Évesítés a házasság száma	Gombóczy János
	Évesítés a házasság száma	Győrffy István	Évesítés a házasság száma	Véner
	Évesítés a házasság száma	Leánykötő 02. 3.	Évesítés a házasság száma	
	Évesítés a házasság száma	12.	Évesítés a házasság száma	15.
	Évesítés a házasság száma		Évesítés a házasság száma	szeged
	Évesítés a házasság száma	904. szeged	Évesítés a házasság száma	
	Évesítés a házasság száma		Évesítés a házasság száma	
A szülői neve, val- lása, jogi állása Házasság dátuma	Nagy István szeged	A szülői neve, val- lása, jogi állása Házasság dátuma	Gombóczy István szeged	
A szülői neve, val- lása, jogi állása Házasság dátuma	Kollár István szeged	A szülői neve, val- lása, jogi állása Házasság dátuma	Gombóczy István szeged	
A szülői neve, val- lása, jogi állása Házasság dátuma	Anna Anna pléb.			
Vannak-e gyermekei, vagy a házasság megkezdése előtt volt-e gyermek? Ha igen, hányan? Ha nem, hányan?	Két gyermek született a házasság megkezdése után. 1890. máj. 24. és 1890. június 10.			
Évesítés a házasság száma	A házasság megkezdése előtt volt-e gyermek? 1890. máj. 24. és 1890. június 10.			

Kelt Győrffy István 19. Gombóczy János 20. szeged

 Szegedi plébános

ESKÜVŐK A KÁLNOKY - KASTÉLYBAN

Kálnoky Alajos gróf úr lányával

Kálnoky Alajos gróf úr:

„Tulajdonképpen az is a lányaimnak köszönhető, hogy elkezdődött itt az érdemi munka. 1995-ben Alexandra kitalálta, hogy Csicsón akar férjhez menni, és legalább az ebédlőt rendbe kellett hoznunk, hogy legyen hol leültetnünk a vendégeket. Azóta már négy esküvőt és két keresztelőt tartottunk itt, és a meghívottak láthatták, hogy megint elkészült egy folyosó, egy lépcsőház, néhány szoba. Ezek persze már nem voltak olyan világraszóló lakodalmak, mint régen, de még az én lányaim is az úkanyjuk csipkefátylát viselték, és valószínűleg az unokáim is azt fogják. Magam is meglepődtem, milyen fontos ez nekik ...”

A boldog ifjú pár a csicsói katolikus templom előtt

Nemesek Csicsón

Az ifjú pár a kastély parkjában

Előkelő vendégek – hercegi és grófi családok sarjai.

Sűl a malac a kastélyudvarban.

TA SR-felvételek

1999. július 17-én pompás főúri esküvőt tartottak Csicsón: II. János Ádám liechtensteini nagyherceg fia, a 26 éves Konstantin a helyi római katolikus templomban örök hűséget esküdött Köröspataky Kálnoky Alajos gróf 24 éves lányának, Máriának. Az ifjú párt Wolfgang Haas liechtensteini érsek adta össze megannyi nemesi család sarja előtt. Az előkelő vendégek — a Liechtenstein-, Habsburg-, Hohenzollern-, Schwarzenberg és Kinsky-ház tagjai — a ceremónia után a Kálnoky-kastély udvarán ettek-ittak, mulatoztak. Volt egészben sült malac, grillezett pecsenyék, friss saláták, ropogós rétes ilyen-olyan töltelékkel, a svédasztalon helyi és kenyai finomságok sorakoztak.

(Az első grófi esküvő Csicsón 1944. október 4-én volt, amikor is Kálnoky Alajos gróf nővére Mária férjhez ment Ambrózy György Gyula Lajos Ágoston grófhhoz.)

S AKIKNEK SIKERÜLT... ☺

Megemlékezés a 25. házassági évfordulóról 1981-ben a községházán.
Németh Katalin (József „lemaradt” a képről), Szép Dénes és Eszter, Misák Lajos és Margit
Kollár József (cselló) és Irma, Benkóczi Imre és Juliska
Molnár Imre és Zsófia, Klánik Benő és Jolán

Házassági évforduló, 1985 novembere, HNB, hátulról előre, balról jobbra:
Domonkos Elek és Kopsa Irma, Varga József és Ott Magda, Ábrahám Kálmán
és Décsi Margit Szabó János és Szász Magda, Ábrahám Antal és Tarcsi Ilona,
Tábor Károly és Varga Magda Magyarics Gusztáv és Megály Mária, Bödők
Károly és Koczkás Irén

Házassági évforduló, 2002, HNB balról jobbra: Rákócza Jeromos és Bencsik Júlia, Jassa István és felesége, Kolocsis Kálmán és Moskovics Éva, Német József és Komjáthy Mária, Fehérváry József és Edit, Fél Dénes és Szép Irén, Bódis József és Vida Julianna

2002, Nt. Lévai Attila megáldja Fél Dénes és Irén házasságát a 25. évfordulóján.

„A boldog házassághoz ezer apró kedvesség kell, és két bűvös szó: igen, Drágám!“ ☺

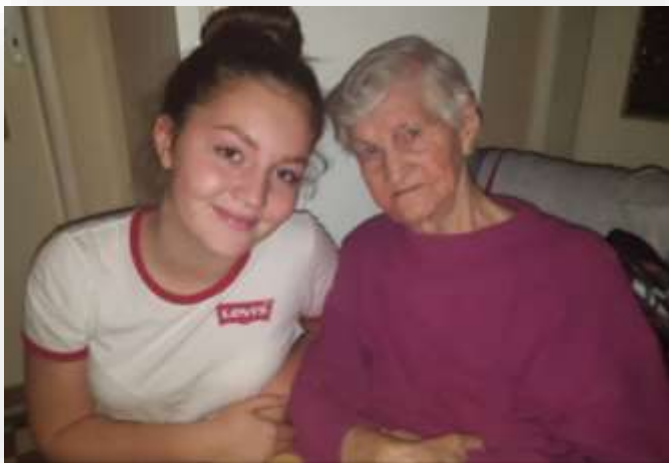
A sikeres házasság olyan építmény, amelyet mindennap újra fel kell építeni.

[André Maurois](#)

A derű és a humor a legjobb kenőanyag az olykor megcsikorduló házasságban... Ez a legjobb villámhárító. Még az öregedést is késlelteti.

[Gyökössy Endre](#)

FORRÁSAINK

Paňák Margit – dédmama

Született: 1930.3. 24.

Lakcíme: Őrsújfalu, Darányi utca 7.

Félné Balázs Vilma – dédmama

Született: 1937. 3. 16.

Szül. hely: Cicsó

Nagy Amália

Szül. hely: Csicsó, Alsó utca

Született: 1959. 04. 24.

Forrásaink:

<http://csicso-nagy.uw.hu/>

Régi családi fényképek

Köszönjük a figyelmet!!!

